

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De rebus Ecclesiæ alienan. vel non. Consilium CCXCV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

alia onera Ordinis præsertim militaria exhibenda & sustinenda principaliter destinata sunt: sic ut eleemosynarum erogatio secundaria, & velut accidentaria sit, ex eo, quod deductis ordinariis oneribus superest. * Vnde huiusmodi militaria Hospitalia etiam appellatio Hospitalium veniant in favorabilibus; in his tamen, in quibus agitur de militarium præiudicio, non fortuitur communem conditionem aliorum Hospitaliorum, *Paul. parif. conf. 36. Quod præsumptio unio n. 7. vol. 4.* Ut proinde non rectè hi Magistri pauperum ad contributionem pertraxerint domum istam Teutonicam, & illius bona; & longè peius Magistratus ipse ad illa manus extendendo, contra tenorem dictæ ordinationis, ipsam Magistris auctoritatem suam eâ in re accommodaverit, contra omnia tam civilia, quàm Canonica iura; quæ laicis nullam potestatem nullamq; auctoritatem permittunt in personas, vel res Ecclesiasticas, *Qui in Ecclesiis c. Ecclesia S. Maria De consuet. sed casta & irrita decernunt, quæcumque in illorum præiudicium per laicos vel constituantur vel sunt, Auth. Cassa c. De sacros. Eccles.*

13 Et sanè plurimum à verò aberrat dictus Magistratus in eo, quod sibi persuadet per dictam novam ordinationem esse permittum sic posse augere, & intendere statuta dictæ ordinationis pro contributione eleemosynarum, ut etiam manus extendere possint ad bona Collegijs & Monasterijs destinata; cum verba ordinationis id non contineant, nec ejus rei potestas ulli etiam Principi sæculari umquam permessa inveniatur, ut de bonis Ecclesiasticis statutum aut ordinationem aliquam facere possit: horrendæ enim cupiditati adscribitur, tale aliquid à Regibus vel Principibus petere, *c. 2. de reb. Eccles. non alien.* Cum etiam Imperator ipse sibi hanc legem dixerit, ut nihil ex rebus Ecclesiæ sibi vendicare possit, nisi per viam permutationis; idq; dumtaxat pro re maiore, meliore vel æquali, *Auth. Sed & permutare c. de sacros. Eccles.* Rectius & facilius sine alicujus injuriâ aut incommodo potuisset veris & proprijs Hospitalibus, sive illa sint Xenodochia, sive Nosocomia, sive Gerontocomia, sive Brephorophia, sive alia quæcumque Ptochotrophia, *l. Sancimus 2. c. De sacros. Eccles.* aliqua portio detrahi, & dictis Magistris adjici ad alimentationem eorum, quos paupertas ad mendicitatis necessitatem redegerat; quippe per hanc alterationem detracta bona stationem suam omnino non mutant, nec ad alium omnino usum quàm quod destinata erant, transferuntur (quod jus non patitur, *l. Legatum De administra. rer. ad civit. pertm. Guido Papa decis. 552.*) sed modus dumtaxat distributionis aliquo modo in eadem statione subventionis pauperum mutatur; cum in habentibus idem symbolum facilis sit transitus de uno ad alterum, *Aristot. lib. 1. de generat. & corrupt. l. Si unus s. pactus vers. quod in specie de pact. l. An inutilis De acceptilatis. Petr. Anchor. conf. 422. Viso puncto n. 4.* Sed citra evidentem injuriam hujus domus collegiatæ, seu conventualis Ordinis militaris ad commodum quorumcumque etiam pauperum non potest fieri hæc detractio ad perpetuam & per singulos annos redeuntem erogationem sine discrimine inter pacata & turbida tempora, inter caritatem & utilitatem annonæ frumentariæ, quæ ex casu sic incidere seu occurrere

Conf. Wamel. Tom. 1.

possent, & nunc proximè præteritis aliquot annis incidisse & occurrisse rei evidentia compertum est, ut nec dimidium, imò nec quarta sic detracta hujus summæ ex frumentarijs redditibus ad dictam domum perveniat: ut non tantum non sit quod inde alijs præstari possit, sed in eam quoq; necessitatem domus venire possit, ut ad quotidianum panem pro alimentis ejusdem domus frumentum aliunde etiam comparari debeat. In quam necessitatem non ita pridem D. Commendatorem conjectum esse palam & notorium est. * Et quamvis per istam contributionem dicta domus exonerata videri possit à majore onere, quod fortè sustineret erogando ostiarias & septimanas eleemosynas: id tamen eâ nolente aut invitâ imperari non potest cujusvis sæcularis auctoritate; potissimum quod hæc res (ut prius deduximus) regulis & statutis Ordinis directè adversetur & repugnet; ideoq; effectum aliquem habere nequeat: cum neq; statutum, neque quæcumque ordinatio seu constitutio, neq; consuetudo possit mutare ea, quæ sunt regulæ cujusque Ordinis, *DD. in Auth. Ingressi & ibi Iason n. 9. & Decius n. 11. c. De sacros. Eccles. Craver. d. conf. 116. n. 7.* Ex regula autem hujus militaris Ordinis hoc unum inter præcipua est hospitalitas, & in hospitalitate eleemosynarum, per proprias, non alienas, & minimè laicas, manus erogatio: sic ut dicta nova ordinatio nullâ ratione possit pertrahi ad bona hujus domus, Commendatore ac superiore illius reclamantibus. Ut plurimum laudandus & approbandus sit D. Commendatoris hic pius conatus, quo secundum sui Ordinis regulam & professionem ad hoc laborat, ut ipse eleemosynarum erogationem retinere & exercere, dictæque domus bona conservare, & in suo tramite retinere, sequeq; pauperum pium creditorem ex hac largitione constituere possit; dictis Magistris præceptâ facultate, ne de alieno ipsi, more non satis probato, eleemosynas faciant: species enim improbatæ lucris est, ex alieno largiri & beneficii debitorem sibi acquirere, *l. Si pignore §. 1. d. De furtis.* Quibus rationibus, alijsque fusiis latiusque per Advocatum causæ deductis, attentis, in eo persistimus in hac causa, provisionalis decreti necessitatem relaxandam & resolvendam esse; dictumq; D. Commendatorem ab impetitione Actorum per definitivam sententiam Amplissimi Concilij absolvi, & Actores seu Impetrantes in expensas litis condemnari debere.

De reb. Ecclesiæ alienan. vel non.

S V M M A R I V M.

Vnio, incorporatio, & suppressio beneficii Ecclesiastici.

1. Beneficiorum mutatio absq; causa faciendæ non est. Relictum vel destinatum in certum usum ex causa ad alium usum converti potest.
2. Monasteriorum & beneficiorum unionum causa quæ.
3. Monachi disoluta vita ejiciendi.
4. Vnioni accedere debet assensus eius cuius interest.
5. Vniri & dismembrare potest Episcopus.
6. Papa in unionibus & dismembrationibus summum ius habet.
7. Vnionis diversæ species.
8. Vnionis forma & effectus.

Ccc 4

9. Vniones

9. Uniones facile revocantur.
 10. Pium est quod sit favore studij.
 11. Vno quomodo expeditur.

CONSILIUM CCXCV.

IN Dominio de Bairlemont ab antiquo est locus quidam, quem vulgus Prioratum ibi appellat; in quo aluntur duo, & interdum, licet rarius, tres Religiosi ex Monasterio Abbatie de Feudinio: qui nulli alteri officio divino vacant, nec peculiarem Ecclesiam, Capellam, aut Templum habent, quam quod in castro de Bairlemont quotidie per vices Missam celebrent. Habent hi Religiosi eo loco diversa & plura bona; veluti decimas, agros, & alia prædia, unâ cum iure conferendi Ecclesiam parochialem dicti loci de Bairlemont; ex quo onere celebrandi Missas in dicto castro presumptio est, atque etiam vulgi fama, quod Domini de Bairlemont his Religiosis ea bona saltem pro maxima parte contulerint, & dictum locum religiosum ex suis bonis fundaverint. Hi Religiosi memoriâ eorum, qui nunc vivunt, tam dissolutæ vitæ semper fuerunt, & etiam nunc sunt, ut toti populo scandalo & offendiculo sint; alentes publicè more conjugatorum concubinas, ex quibus proles multæ natæ adhuc supersunt, quæ commensationibus & frequentationibus popinarum insolescunt, & populi offensam augment. Desiderat itaque Generosus Dominus de Bairlemont, auctoritate Pontificiâ interveniente, dictos Religiosos ad suam Abbatiam remitti, & prædictum eorum locum cum prædictis bonis applicari, & uniri novæ fundationi, quam idem D. de Bairlemont facere cœpit pro sustinendis Magistro scholæ, & sex pueris cantoribus divinum officium in Ecclesia de Bairlemont cantaturis; si modò bonâ & tutâ conscientiâ id fieri possit.

1. Vnde super his consulti respondemus, quod, quamvis non facile ad alium usum converti vel destinari debeat, quod vel ex tempore atque usu, l. Minime De legib. vel ex fundatione & dispositione fidelium ad certum usum destinatum est, c. De Xerodochijs De relig. domib. Clem. 2. §. 1. De relig. domib. Bald. in l. Si quis ad declinandum n. 9. c. De Episc. & cler. tamen, iustâ subsistente causâ, nihil de eo dubitandum sit, quin ad alium usum converti possit. 1. In eo enim fundatur totus unionum tractatus latissimè patens; per quem non tantum aliquot bona, sed etiam integræ Capellæ & religiosæ domus invicem uniuntur, c. Sicut unire De excess. Pralat. latè lo. Bapt. Caccialup. in tract. de unionib. Pro quarum justificatione una inter cæteras legitima causa est, morum dissolutio & religionis diffinitas, arg. c. Relatum Ne cler. vel Monachi, c. In singulis, c. Recolentes De statu Monach. * Eaque causa est, cur Monachi singuli per villas aut oppida habitare non debeant, c. 2. De statu Monach. c. Ex parte De capell. Monach. sed ex loco religioso ejici, alijs etiam alterius Ordinis inductis, d. c. Relatum; & Abbatibus præcipitur, ut solitarios Monachos in Prioratibus habitantes ad claustrum seu monasterium revocent, c. fin. De capell. Monach. * Quæ quidem causæ iustitia & probabilitas hoc efficit in proposito casu, ut, nisi obstaret exemptio præfatæ Abbatie, ob quam Abbatibus consensus accedere debet unioni, Lapsus in clement. 1. §.

ad hæc De statu Monach. Caccialup. d. tract. de unionib. artic. 6. n. 4. per Episcopum faciendâ, de ordinaria potestate fieri posset desiderata ista transmutatio, * Episcopus enim subiectas sibi Ecclesias unire, & in optimum statum componere potest, d. c. Sicut unire; quia habet amplam potestatem super statu sibi subiectarum Ecclesiarum; easque potest facere modò plures, modò pauciores, clericorumque numerum diminuire vel augere, 1. distinct. c. Omnes basilicæ, c. Ex parte De consuet. à contrario sensu l. fin. & ibi Bart. De oper. publ. tam ex sententia Theologorum, Summa Angelica in c. Relatum 2. n. 12, quam iuristarum, in Clem. 2. §. 1. De reig. domib. Panor. & Zarabel. in c. Nos quidem De testam. l. ad Rom. singul. 486. * Sed quin summus Pontifex id possit etiam sine consensu Abbatis, nulloq; præcedente tractatu, etiam de beneficijs & bonis ad exemptos pertinentibus, c. Auctoritate De privileg. lib. 6. nullo est dubium: Papa etenim quoad beneficia, Ecclesias, ac bona Ecclesiastica plenam & absolutam habet potestatem, c. propositum De concess. preb. c. De testanda de preb. lib. 6. * potestq; unire tam non vacantes, quam vacantes Ecclesias, per omnes unionis species; & tam conformes, quam in diffformes, hoc est etiam diversarum religionum; & regulares cum secularibus, & è diverso, Caccialup. d. tract. art. 4. n. 2. Quæ quidem de unionem dictâ petinde applicari possunt annexionibus, incorporationibus, suppressionibus, extinctionibus, applicationibus, & dismembrationibus beneficiorum & bonorum Ecclesiasticorum. * Sunt quippe hæc omnia in unionibus vel modo ac forma vel effectu: raro enim fieri potest unio sine alterius beneficij suppressione & extinctione, neque extinctio sine dismembratione, & nec rursus hæc sine beneficij extinctioni & bonorum incorporatione, annexione, & applicatione, Gloss. ad regul. Cancell. Innoc. v. 111. reg. 11. & Mandos. ad reg. l. ult. Tertij reg. 12. quamvis interdum quædam ex his line unionem fiant: & tunc tantum consideratur alienatio rei Ecclesiastica; cuius potestas in Episcopo strictior est, c. 1. De reb. Eccl. non alien. in Pontifice latissima.

Cæterum quia uniones & incorporationes male impetratæ facile revocantur, Rebuff. in praxi benef. lib. 1. tit. de union. revoc. consultiſſimum est, ut S. D. Papæ pro parte præfati D. de Bairlemont omnes huius rei circumstantiæ exponantur, & dictorum Monachorum lascivia, ac vitæ dissolutio, repetitis etiam temporibus retroptertitis, exactè cum veritate proponatur; narretur item novi instituti seu fundationis utilitas ac pietas. * Nihil enim dubitandum est, quin pium dici debeat, quod sit favore studij & eruditionis, alimenterumq; pauperum, l. son in l. 1. n. 35. c. De sacros. Eccles. Bart. in l. 1. ad fin. soluta matrim. atque cultus divini, l. traq. tract. de pia causa in præfat. qui partim etiam in cantu constituit, c. Clericus 21. distinct. c. Non mediocriter De consecrat. dist. 5. * Et impetretur commissio ad partes, per quam loci Ordinarius, aut alij in dignitate constituto committatur cognitio huius utilitatis, citato ad hoc præfato Abbate & Monasterio Feudiniensi. Quamvis interim eâ citatione etiam omiſſa id expediti possit per viam gratiolarum concessionis, Rebuff. d. tit. de union. reg. 1. Sed ad removendum omnia incumbentia obstacula ac futura pericula, securissimum

CONSIL. CCXCVI.

num erit, si res per commissionem & cognitionem, vocatis his quorum interest, expeditur.

De rebus Ecclesiæ non alienan.

S V M M A R I V M.

Vnio & incorporatio Ecclesiæ ab ordinario facta:

1. Spoliatus etiam a Iudice, ordine iuris prætermisso, restituendus est.
2. Spolij restitutio non impeditur ex defectu tituli.
3. Vnio beneficiorum per Episcopum fieri potest.
4. Papa, non etiam inferioribus de suo facto asserentibus credi.
5. Prælatus sine consensu Capituli quæ bona alienare possit.
6. Vnio ex quibus causis valeat.
7. Ius quæsitum colla non debet.
8. Papa ex plenitudine potestatis potest iuri quæsito derogare.
9. Surreptio & obreptio non solum dolosa sed etiam ex ignorantia commissa nocet in gratiosis.
10. Constitutio nova exorbitans restringenda.
11. Constitutio Ducis Philippi de non exequendis litteris Apostolicis sine placito, non habet locum in litteris vel dispositionibus Ordinariorum.
12. Vnio quando possit beneficium iuris patronatus sine patroni consensu.
13. An in unione requiratur consensus Domini secularis, si beneficium unum habet feudalibus bonis.
14. Vnio beneficij est de eius proprietate.
15. Bona Ecclesiæ dici non possunt vacantia.

CONSILIVM CCXCVI.

Omnibus, quæ ultrò citroque proposita, dicta, allegata, & exhibitæ sunt, in lite, seu communicatorio processu, ratione unionis seu incorporationis Ecclesiæ parochialis S. Petri de Dalhem in Ducatu Lutsemburgensi, Diocesis Trevirensis, inter Collegium Societatis Iesu in civitate Trevirensi Supplices, & Abbatissam ac Conventum Monialium Monasterii S. Spiritus Oppidi Lutsemburgensis, illisque adiunctum Procuratorem Generalem Concilii Lutsemburgensis, Opponentem, excussis, deprehendimus bono iure dictum Collegium contendere ad recuperationem sibi unitæ & incorporatæ dictæ Ecclesiæ, ac bonorum seu decimarum ejusdem. Cujus boni iuris demonstratio etsi ante nos longissimâ deductione jam per alios confecta sit, & quidem tam exactè, ut expeditum non sit, in facto aut in iure illis quicquam addere; non gravabimur tamen per illos latè & abundantissimè tractata velut in compendium contrahere; eaque paucis ob oculos proponere, in quibus status causæ & punctus totius controversiæ consistit, tam quoad possessorium, quàm petitorium iudicium.

Et quidem imprimis expeditissima est possessoris causa: nam cum ex instrumentis pro parte Collegii reproductis, ipsaque rei evidentia constet, dictum Collegium in anno millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, ex concessione Illustr. ac Reverendissimi D. Ioannis Archiepiscopi Trevirensis obtinuisse annexionem & incorporationem Monasterii Monialium S. Barbaræ extra & prope muros civitatis Trevirensis, cum omnibus

De reb. Eccles. non alien. 569

suis iuribus, pertinentiis, bonis, proventibus, & emolumentis; constet quoque, quod in anno millesimo, trecentesimo nonagesimo, eidem Monasterio S. Barbaræ ex consensu Abbatis & Conventus S. Maximini Trevirensis, ad quorum collationem seu præsentationem dicta Ecclesia parochialis de Dalhem pro tunc spectabat, per Fel. Rec. Bonifacium Papam Nonum incorporata & unita fuerit eadem Ecclesia de Dalhem, cum omnibus suis iuribus & pertinentiis, & quod virtute huiusmodi annexionis & incorporationis dictum Collegium pervenerit ad realem & effectivalem possessionem iurium, bonorum, & reddituum olim ad dictum Monasterium S. Barbaræ spectantium; & specialiter ad realem perceptionem decimarum dictæ Ecclesiæ de Dalhem, idemque Collegium sine ulla turbatione ac cuiuscumque impedimento in eadem possessione usque ad mensem Martium anno 1567. permanerit: dubitandum non est, quin dictum Collegium pro vero & indubitato dictæ Ecclesiæ ac decimarum illius possessore haberi & reputari debuerit, & minime illà ullo modo, saltem non iuris ordine prætermisso, ante sententiam in petitorio iudicio obtentam, spoliari & in illà molestari posse. Rectè itaque Collegium contendit sibi reintegrandam esse possessionem dictarum decimarum, aliorumque locorum dictæ Ecclesiæ, quæ Opponentem primum arrestari, post deinde veluti sequestrari curarunt, & tandem illis Collegium planè spoliaverunt in dicto anno sexagesimo sexto, in quo spolio adhuc perseverant.

* Quippe iuris ratio manifesta est, quod spoliatus ante omnia restitui debeat, l. ult. de restit. spoliat. etiam si Iudicis auctoritate sit facta spoliatio; iuris tamen ordine prætermisso, c. conquerente de restit. spoliat. qui in hoc spolio non invenitur servatus: quam spoliationem Opponentem colorare aut excusare non possunt per allegationem defectus tituli seu iuris, aut deficientis Regij placiti: * nam restitutio spolij usque adeò privilegiata est in vero possessore, ut per objectionem defectus tituli impediri aut differri non possit, c. sollicitus de restit. spoliat. etiam si obijceretur defectus Canonice institutionis, c. in literis de restit. spoliat. sine qua nullam ecclesiasticum beneficium obtineri potest, c. 1. de reg. iur. lib. 6.

Neque potest dicto Collegio ob stare, nec Opponentibus ad iustificandum seu excusandum spolum prodesse, quod Collegium in sequestro, consenserit: nam huiusmodi consensus simplex & absolutus non est, neque tendit ad approbandum antecessens arrestum aut constituendum sequestro, sed dumtaxat ad hoc, ut conjuncta manu decimæ pendente lite locarentur & perciperentur, pro ejus parte, quæ in lite obtineret securitatem; per quem consensum Collegium non deposuit animum possidendi; uti nec possessio per simplicem sequestrationem amittitur, l. interesse de acq. poss. & ibi Bartol. & alij.

Nec sanè debebant Opponentem occasione vel arresti, vel sequestri aut prædicti consensus ulterius manus extendere ad locationem decimarum suo nomine tantum, & multò minus ad illarum perceptionem, excluso Collegio: quod cum temerè fecerint, proculdubio spoliassè dici debent;

& per